

Overrompelende theaterbelevenis

Gebeurtenis: Theatervoorstelling *Borgen* door Noord Nederlands Toneel **Naar:** de gelijknamige tv-serie van Adam Price **Tekstbewerking:** Ko van den Bosch en Ola Mafaalani **Regie:** Ola Mafaalani **Dramaturgie:** Dirkje Houtman **Met:** Malou Gorter, Peter Vandemeulebroecke, Anna Drijver, Renée Soutendijk, Dragan Bakema, Bram van der Heijden, Bram van der Heijden, Wim van der Grijn, Mohammed Azaay, Bram Coopmans, Harry Piekema, Julia Akkermans, Jochem Stavenuiter (ook choreografie) en vele anderen **Muziek:** Eef van Breen **Menusuggesties:** Adam Price **Kok:** Amaro Creative Industries **Gezien:** 12/3 Stadsschouwburg Groningen **Nog te zien:** landelijke tournee met o.a. 26 en 27/4 Zwolle, 16 en 17/4 Drachten, 12 en 12/6 Groningen **Bijzonderheid:** ook gisteren in Groningen, duur voorstelling negen uur
★★★★★

Tot diep in de nacht wordt vrijdag in de Groningse Stadsschouwburg nog gesleuteld aan *Borgen*. Het is de laatste oefening voor een ogenschijnlijk onmogelijke operatie, waarnaar het Noord Nederlands Toneel bijna een jaar heeft toegewerkt. Een tv-serie omtoveren tot een theaterproductie in tien episodes van samen uiteindelijk negen uur? Met korte en langere pauzes, met eten en drinken voor iedereen? Met publiek dat in- en uitloopt? Dat is zowel artistiek als logistiek gekkenwerk.

Wat betreft dat laatste heeft het Noord Nederlands Toneel het voordeel dat het in Ola Mafaalani en Ko van den Bosch een paar doorgewinterde gekken aan het roer heeft. En zij krijgen ook nog eens alles en iedereen in zo'n productie zo gek om hun eigen gekte tot het uiterste te volgen. En daar voorbij.

Uiteindelijk valt al het uitputtende voorwerk samen in een fenomenale theaterervaring, die geen enkele betrokkene ooit zal vergeeten. Makers niet, acteurs en muzikanten niet, technici niet, het ondersteunende NNT- en schouwburgpersoneel niet en bovenal het publiek niet.

Borgen, spelend rond politieke en huiselijke troebelen van de Deense premier Birgitte Nyborg, brengt de schouwburg terug tot huiskamersfeer. Al is het maar door het smakelijke eten tussen-door. Tussen alle episodes wisselen bezoekers telkens gemoedelijk van plek. Uren vliegen voorbij. Het evenement voelt veel korter aan dan die negen uur. Je kunt een episode missen, maar niemand haalt dat in zijn hoofd. Het zou zonde zijn en bovendien voels als een belediging aan de makers.

Adam Price, scenarioschrijver van de oorspronkelijke Deense tv-serie, kijkt vanaf het eerste balkon zijn ogen uit. Het Nederlands is hij niet machtig, begrijpen doet hij alles. „Ongelofelijk hoe slim Ola scènes uit afleveringen in de serie naar andere plekken in de voorstelling heeft verhuisd”, zegt hij. Renée Soutendijk heeft er dan als de idealistische maar alcoholische journalist Hanne Holm net een zinderende monoloog op zitten.

Zoals Soutendijk geknipt is voor haar rol, pakt de hele casting optimaal uit. Bram Coopmans schittert als de gestaag wegdrijvende echtge-

Peter Vandemeulebroecke (Spindoctor Kasper Juul), Harry Piekema (politicus Svend Saltum) en Malou Gorter (premier Birgitte Nyborg). FOTO REYER BOXEM

noot van de overambitieuze premier. Anna Drijver is de gedroomde tv-journaliste Katrine Fönsmark, Peter Vandemeulebroecke excelleert als spindoctor Kasper Juul. Samen bezorgen ze de zaal kippenvel, wanneer Juul tegenover Fönsmark onthult dat zijn vader hem heeft misbruikt. Dragan Bakema overtuigt al net zo als de vuig opererende minister Troels Höxenhaven. Mafaalani had zich geen betere rechtse politicus kunnen wensen dan Harry (AH) Piekema, die met een wit pruikje richting Wilders gaat (wat speelt die man makkelijk). Bram van der Heijden is als de gevallen politicus Michael Lauge en hoofdredacteur van een abject boulevardblad zó vals, dat je

'Borgen' absoluut hoogtepunt in Mafaalani's NNT-periode

haast niet kan geloven dat hij in het echt wél deugt. Jochem Stavenuiter is Katrines tv-baas, maar neemt ook de choreografie van de voorstelling voor zijn rekening: al die uitgedokterde looplijnen, de samenklontering, het uiteenwaaien - wat een klus. Als bezoekers hier in de krant lezen dat Julia Akkermans als de 14-jarige dochter

Laura in werkelijkheid al 24 is, verklaren ze de recensent voor krankjorem. Dat doen ze dan maar.

Eef van Breen, oorspronkelijk uit Westerbork, heeft voor die negen uur muziek gecomponeerd: of als zichzelf staande stukken, of als doorlopende bodem onder scènes, naast Chet Baker-achtig gezongen liedjes en krachtige soundbites die scènewisselingen begeleiden. Breen levert zowel in het bedenken als in de uitvoering een overrompelende prestatie. Die moet haast wel elke nacht met zijn trompet in bed liggen.

Maar! Mocht er een hoofdprijs worden uitgereikt, dan gaat deze naar Malou Gorter. Ze kunnen de Theo d'Or voor de beste acteerpres-

tatie van het seizoen wel afschaffen als zij die straks niet krijgt voor haar rol als Birgitte Nyborg. Gorter is altijd goed, zeker, ze is Mafaalani's muze. Wat ze hier presteert grenst aan het onmogelijke. De actrice moet een kubieke meter aan Nyborg-tekst in het vooronder van haar Amsterdamse woonboot hebben liggen. Ze muteert op toneel van liefhebbende echtgenote en oprechte politica tot een door politieke spelletjes opgeslokte overlever, om uiteindelijk in een langgerekte scène - eindelijk heeft ze tijd - toch weer bij haar gezin uit te komen.

Vooral haar en Vandemeulebroecke gaan we straks missen in Groningen, als het NNT op 1 januari een nieuwe periode induikt, met een nieuwe ploeg, onder de nieuwe artistiek leider Guy Weizman. De lat ligt hoog, zeker na *Borgen*. Er komt er nog eentje in het najaar, maar *Borgen* had ook wel de afscheidsvoorstelling van Mafaalani mogen zijn, als apotheose van acht jaar artistiek leiderschap. Hoe kan iemand zo'n marathon zó strak monteren en het publiek, met een door al die wisselingen ingebakken onrust, zaal in/zaal uit, zo'n soepel lopende belevenis bezorgen?

Ola Mafaalani zei vooraf dat ze *Borgen* wilde maken omdat ze zich herkende in Nyborg, in de extra eisen die aan vrouwen wordt gesteld, in de botsing tussen ambitie en moederlijk privéleven. Met het maken van *Borgen* heeft ze juist daarin het uiterste van zichzelf geverg. Tijd om te genieten. Of op zo'n minst gewoon adem te halen.

Wisselend aan het toneel gekluisterd en ontspannen bij de negen uur lange voorstelling FOTO ANP KIPPA/SIESE VEENSTRA

ERIC NEDERKOORN